

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3346/2017. (XII. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.912/2016/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Litresits András, 1053 Budapest, Veres Pálné utca 14., II/4.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Panaszában az Abtv. 61. § (1) bekezdés *b*) pontjára hivatkozással kérte, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére.
- [2] Az indítványozó tulajdonjog megállapítása iránt indított pert az egyedi ügy alperesével szemben. Az egyedi ügy tárgyát képező ingatlan (a továbbiakban: perbeli ingatlan) kizárólagos tulajdonosa az egyedi ügy alperese, aki az indítványozó lánya. Az ingatlant az indítványozó szülei vásárolták telekként, az ingatlan tulajdoni lapján az egyedi ügy alperese került feltüntetésre tulajdonosként.
- [3] Az indítványozó és volt házastársa, valamint az indítványozó szülei megállapodást kötöttek, melynek értelmében az indítványozó és volt házastársa a tulajdonukat képező lakás használati jogát átengedik az indítványozó szülei részére, cserébe használhatják az utóbbiak kertés lakóingatlanát. Megállapodásuk részét képezte az is, hogy az indítványozó szülei vállalták az indítványozó családja részére az akkor még üres telken a lakóház megépítését.
- [4] 2002 októberére befejeződtek az épületszerkezetet érintő munkálatok, melyeknek anyag- és munkadíját teljes körűen az indítványozó szülei viselték. Ugyanebben a hónapban az indítványozó birtokba vette az ingatlant, majd 2003. és 2004. folyamán tartós értékemelkedést eredményező munkálatokat végzett részben korábbi, részben jelenlegi házastársával közösen. E munkálatokra tekintettel az egyedi ügyet megelőző peres eljárásban (a továbbiakban: előzményi per) a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2011. február 12-én jogerőre emelkedett ítéletével jogalap nélküli gazdagodás címén 1 904 340 Ft megfizetésére kötelezte az egyedi ügy alperesét.
- [5] Az indítványozó keresetében annak megállapítását kérte, hogy ráépítés jogcímén megszerezte a lakóház, udvarként nyilvántartott perbeli ingatlan 4/10 tulajdoni hányadát. Keresetét arra alapította, hogy a felépítmény 19 071 200 Ft-os bekerülési költségét ő és volt házastársa egyenlő arányban viselték oly módon, hogy szüleik támogatták őket. Az indítványozó szülei általi részfinanszírozást ennek fényében saját, tulajdonjogot keletkeztető beruházásként kérte értékelni. Az indítványozó mindezek mellett azt is állította keresetében, hogy egyes munkálatok költségeit közvetlenül ő egyenlítette ki.
- [6] Az első fokon eljáró Győri Törvényszék ítéletével az alábbi indokok alapján utasította el a keresetet.
- [7] Az egyedi ügyben irányadó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 97. § (1) bekezdése alapján az épület tulajdonjoga a földtulajdonost, jelen esetben az egyedi ügy alperesét illeti, az indítványozónak ezért azt kellett bizonyítania, hogy a felépítményt saját pénzügyi forrásai felhasználásával, saját beruházásként ő létesítette. Az indítványozó által előadottak azonban ezt nem támasztották alá. Az indítványozó maga sem vitatta, hogy a tényleges építési munkálatokat az indítványozó szülei megbízásából és díjviselése mellett egyéni vállalkozó végezte, a gépészeti munkálatok az indítványozó édesapja megbízásából és finanszírozásával valósultak meg, továbbá a villanszerelési munkálatokat ingyenesen végezték el, azokhoz az anyagköltséget és a segédmunka költségeit az indítványozó édesapja viselte.
- [8] Az indítványozó előadta, hogy saját költségén rendelt téglát és betont, továbbá a külső nyílászárókat, a garázskaput és a redőnyöket ő fizette ki. A Győri Törvényszék ezzel kapcsolatban azt emelte ki, hogy az indítványozó a téglák és beton mennyiségét, illetve ellenértékét nem tudta meghatározni, továbbá a felsorolt tételekre az előzményi perben nem hivatkozott. Az előzményi perben is felmerült más, az indítványozó által finanszírozott beruházásokkal összefüggésben a Győri Törvényszék arra mutatott rá, hogy azok nem merítik ki az építé-

si tevékenység fogalmát, a törvény azonban kizárólag építési munkához fűz tulajdonjogot keletkeztető hatást. Az ablakok és a garázskapu költségei vonatkozásában a Győri Törvényszék azt emelte ki, hogy a megrendelést nem az indítványozó írta, továbbá a számlák az egyedi ügy alperesének nevére szólnak.

- [9] A Győri Törvényszék szerint nem teszi lehetővé a ráépítés tényének, és ebből fakadóan az indítványozó tulajdonjogának megállapítását önmagában az sem, hogy az indítványozó édesapja által őrzött szállítólevelek némelyikén az indítványozó aláírása szerepel. Annak sem tulajdonított jelentőséget a törvényszék, hogy a szállítólevelek, számlák egy részén az indítványozó neve került feltüntetésre, egyrészt mert az indítványozó édesapja is azonos nevet használ, másrészt mert sem a vevőként való megjelölés, sem a megjegyzés rovatban való nevesítés nem igazolja a fizetés tényét, továbbá a tételek egy része vonatkozásában az indítványozó az okiratoknak az indítványozó édesapja által való rendelkezésére bocsátását megelőzően nem hivatkozott arra, hogy azokat ő teljesítette.
- [10] A tanúvallomásokot értékelve a Győri Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy azokból sem tárható fel olyan bizonyíték, amely alapján a ráépítés megállapítható. Mindemellett azt is hangsúlyozta, hogy az indítványozó és az indítványozó szülei közötti megállapodásról írt emlékeztetőben az a megfogalmazás, hogy az indítványozó szülei „a családunk [vagyis az indítványozó családja] részére” építik a lakóházat, csupán arra enged következtetni, hogy azt az indítványozó családja általi használatra szánták, arra nem, hogy az indítványozó tulajdonába kívánták juttatni. Továbbá a megállapodásban foglaltaknak az indítványozó és volt házastársa általi teljesítése befolyásolhatta az indítványozó szüleit a felépítmény finanszírozásában, mindez azonban szintén nem igazolja, hogy a felépítményt az indítványozó tulajdonául szánták. Úgyszintén kiemelte a törvényszék azt, hogy az indítványozó arra vonatkozó állítása, hogy az építkezés idején megfelelő jövedelemmel rendelkezett, nem alkalmas annak alátámasztására, hogy ténylegesen ő is finanszírozta az építési munkálatokat.
- [11] Az indítványozó fellebbezett a Győri Törvényszék ítélete ellen, azonban az elsőfokú ítéletet a Győri Ítéltábla az indokolásában foglalt megfontolásokkal egyetértve helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, amely azonban a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletében arra mutatott rá, hogy a Győri Ítéltábla részletesen bemutatta és értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, az abból levont következtetések pedig helytállóak, ezért nem merült fel sem anyagi jogszabálysértés, sem az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró eljárás jogszabálysértés.
- [12] 2. Az indítványozó ezek után nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz hiánypótlással utóbb kiegészített alkotmányjogi panaszát a Kúria ítélete ellen – a Győri Ítéltábla és a Győri Törvényszék ítéleteire kiterjedően –, melyben hivatkozott az Alaptörvény B cikk (1) bekezdésére, Q cikk (2)–(3) bekezdésére, XIII. cikk (1) bekezdésére, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére, valamint 28. cikkére. Alapvető jogainak sérelmét az alábbiakban jelölte meg.
- [13] Az indítványozó sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok tévesen értelmezték az indítványozó szülei és az indítványozó közötti megállapodásról írt emlékeztető tartalmát, melynek alapján az indítványozó előadása szerint az indítványozó szülei ellenérték fejében vállalták a lakóház felépítésének anyagi támogatását. Az indítványozó kifogásolta azt is, hogy a Kúria az ítéletében tévesen állította, hogy az egyedi ügy alperese, aki a perbeli időszakban kiskorú volt, nem vett részt a szóban forgó megállapodásban, ugyanis ekkor az indítványozó az ő képviselőjében járt el, a régi Ptk. 97. § (2) bekezdése szerinti írásbeli megállapodás tehát létrejött.
- [14] Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a Kúria tévesen és jogsértően értelmezte a kereseti kérelmét. A Kúria által megfogalmazott kérelmet kizárólag az egyedi ügy alperese terjeszthette volna elő, ezért irányult a pontosított kereseti kérelme az egész ingatlanra vetített 4/10 arányú tulajdoni hányad megállapítására.
- [15] Ezekon túlmenően előadta, hogy a Kúria nem vette figyelembe a nevére szóló vagy az aláírását tartalmazó számlákat és szállítóleveleket. Mindemellett a Kúria helytelenül értékelte a tanúvallomásokat, azokból ugyanis kiderül, hogy az indítványozó fizette ki az építés költségeit, továbbá hogy az indítványozó szülei az indítványozónak és családjának szánták a lakóházat. A Kúria ezzel szemben nem talált kifogásolnivalót abban, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó elfogult – az indítványozóval haragba került – szülei előadásának tulajdonítottak jelentőséget. Az indítványozó sérelmezte azt is, hogy az eljáró bíróságok nem adtak helyt arra irányuló bizonyítási indítványának, hogy keressék meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatalt (a továbbiakban: NAV) abból a célból, hogy a szülők adóbevallása alapján állapítsák meg, rendelkeztek-e a szülők megfelelő forrásokkal az indítványozó költségeinek fedezésére.
- [16] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott ítéletek a fenti okokból sértik az Alaptörvény tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot rögzítő XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint a tulajdonhoz való jogot rögzítő XIII. cikk

(1) bekezdését. Érvelése alátámasztásául az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatára, valamint 5/2016. (III. 1.) AB határozatára, melyek a hivatkozott alapvető jogokat értelmezik. Az indítványozó ugyancsak hivatkozott a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának, az Emberi Jogok Európai Egyezményének, valamint a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának vonatkozó előírásaira.

- [17] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [18] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése kimondja, hogy az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig felsorolja a határozottság követelményeit az alkotmányjogi panasz esetén. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelemnek tartalmaznia kell indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. A jelen esetben az indítvány hivatkozik ugyan az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére – vagyis a jogorvoslatához való jogra –, azonban ezzel összefüggésben semmilyen indokolást nem tartalmaz. E tekintetben ezért nem felel meg a határozott kérelem követelményének.
- [19] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az olyan – az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb – bírói döntéssel szemben biztosított az alkotmányjogi panasz lehetősége az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet részére, amely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése – a visszaható hatály tilalmát, valamint a kellő felkészülési idő követelményét leszámítva, melyek a jelen ügyben nem merülnek fel, és azokra az indítványban előadottak sem utalnak –, valamint 28. cikke az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jogoknak, ezért azokra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3270/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [22]–[23]; 3276/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az indítvány e vonatkozásban nem felel meg a törvényi feltételeknek.
- [20] Hasonlóképp nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jogoknak a Q) cikk (2) és (3) bekezdése. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy az Alaptörvény Q) cikke Magyarország nemzetközi elköteleződésével és a nemzetközi életben képviselt értékrendszerével összefüggő általános alkotmányjogi célokat és elvárásokat, valamint a nemzetközi és a magyar jog kapcsolatrendszerére vonatkozó alapvető szabályokat határoz meg, ezek pedig nem tekinthetők Alaptörvényben biztosított jogoknak, így vélt sérelmükre alkotmányjogi panasz nem alapítható {3267/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [8]}. Ezért az indítvány a Q) cikk (2) és (3) bekezdései tekintetében sem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjának.
- [21] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [22] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította panaszában, és a sérelem megvalósulását abban látta, hogy a bíróságok nem tettek kellően eleget indokolási kötelezettségüknek, illetve elmulasztották bizonyítási kötelezettségüket, mert nem adtak helyt az indítványozó bizonyítási indítványainak. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező indokolt bírói döntéshez való jog tartalmát kifejtve azt az alkotmányos követelményt támasztotta a bíróságokkal szemben, hogy azok „a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be”, fenntartva, hogy az egyedi ügy összes körülményének függvénye, mikor kellően részletes az indokolás. Ez egyfelől nem jelenti azt, hogy a bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné, az azonban feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossgal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot {lásd mindehhez: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak és így az arra alapított alkotmányjogi panaszok nyomán történő alkotmányossági vizsgálatnak korlátját jelenti, hogy az Alkotmánybíróság nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi

szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.

- [23] A kifejtettek fényében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány nem mutatott rá olyan körülményre, amely az Abtv. 29. §-a alapján indokolná a befogadást és az érdemi vizsgálatot. Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik arra hatáskörrel, hogy felülbírálja az eljáró bíróságok általi ténymegállapítást, és ez különösen igaz az egyedi ügy előzményét képező megállapodásra, melyet az indítványozó szülei, valamint az indítványozó és házastársa kötöttek, valamint a kereset tartalmának ismertetésére. Az eljáró bíróságok az indítványozó által előadott további körülményekkel összefüggésben – ezek: a számlák és szállítólevelek figyelmen kívül hagyása, a tanúvallomások értékelése és a NAV megkeresésére irányuló bizonyítási indítvány elutasítása – úgyszintén tételesen kifejtették és indokolták az álláspontjukat, az pedig, hogy ez az indítványozó pervesztességét eredményezte, önmagában nem követeli meg az Alkotmánybíróság beavatkozását.
- [24] Az indítvány hivatkozott arra, hogy a bíróságok tisztességtelen eljárása az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogának sérelmét is eredményezte. Mivel azonban az Alkotmánybíróság az előadottak alapján nem észlelt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét valószínűsítő körülményt, a tulajdonhoz való joggal összefüggésben kifejtettek sem vetnek fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [25] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az indítvány részben nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek, részben egyéb okból nem felel meg a törvényi feltételeknek, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.
- [26] 5. Az indítványozó az Abtv. 61. § (1) bekezdés b) pontja alapján kérte a Kúria felhívását a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztésére. A felhívott rendelkezés értelmében az Alkotmánybíróság eljárásában kivételesen a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a bíróságot, ha az súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány elkerülése érdekében indokolt, és a bíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján a döntés végrehajtását nem függesztette fel. Mivel az Alkotmánybíróság eljárása e végzéssel lezárult, a kúriai ítélet végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó kérelemről mint okafogoyottá vált indítványi elemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie {3170/2017. (VII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]}.

Budapest, 2017. december 5.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1573/2017.

